



Republica Moldova
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE
DE INADMISIBILITATE

a sesizării nr. 54g/2016

privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi din
Legea cu privire la mărimea, modul și termenele de achitare a primelor de
asigurare obligatorie de asistență medicală nr. 1593-XV din 26 decembrie
2002, Legea cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală nr.
1585-XIII din 27 februarie 1998 și Legea fondurilor asigurării obligatorii de
asistență medicală pe anul 2014 nr. 330 din 23 decembrie 2013

*(condițiile de achitare de către avocați a primei de asigurare
obligatorie de asistență medicală)*

CHIȘINĂU

14 iunie 2016

Curtea Constituțională, statuând în componența:

DI Alexandru TĂNASE, *președinte*,
DI Aurel BĂIEȘU,
DI Igor DOLEA,
DI Tudor PANȚÎRU,
DI Victor POPA, *judcători*,
cu participarea dnei Aliona Balaban, *grefier*,

Având în vedere sesizarea depusă la 3 mai 2016,
Înregistrată la aceeași dată,
Examinând admisibilitatea sesizării menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând la 14 iunie 2016 în camera de consiliu,

Pronunță următoarea decizie:

ÎN FAPT

1. La originea cauzei se află excepția de neconstituționalitate a articolelor 7, 16 și 22 alin. (1) și (2) din Legea cu privire la mărimea, modul și termenele de achitare a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală nr. 1593-XV din 26 decembrie 2002 și pct.2 din Anexa nr. 2 la Legea menționată, art. 17 din Legea cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală nr. 1585-XIII din 27 februarie 1998 și art.4 alin.(3) din Legea fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală pe anul 2014 nr. 330 din 23 decembrie 2013, ridicată de avocata Liliana Arpentii în dosarul nr.2-1064/2016, aflat pe rolul Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău.

2. Excepția de neconstituționalitate a fost depusă la Curtea Constituțională la 3 mai 2016 de către judecătorul Maria Muruianu din cadrul Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău, în temeiul articolului 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituție, astfel cum a fost interpretat prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 9 februarie 2016, precum și al Regulamentului privind procedura de examinare a sesizărilor depuse la Curtea Constituțională.

A. Circumstanțele litigiului principal

3. La 26 noiembrie 2015, Compania Națională de Asigurări în Medicină (în continuare – CNAM) a depus la Judecătoria Buiucani, mun. Chișinău, o cerere de chemare în judecată împotriva avocatei Tatiana Olteanu privind încasarea primei de asigurare obligatorie de asistență medicală pe anul 2014, calculată în sumă fixă în valoare absolută de 4056 lei, care fusese achitată doar parțial.

4. În motivarea cererii, CNAM susține că dna Tatiana Olteanu, exercitând profesia de avocat, potrivit art. 22 alin. (1) din Legea nr. 1593-XV din 26 decembrie 2002 și pct. 2 din Anexa nr.2 la această lege, se atribuie la categoria de plătitori ai primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală în sumă fixă, care se asigură în mod individual și care urma să achite integral prima de

asigurare obligatorie de asistență medicală, în termen de 3 luni de la data intrării în vigoare a Legii fondurilor de asigurare obligatorie de asistență medicală pe anul 2014.

5. La 9 februarie 2016, în ședința de judecată, avocata Liliana Arpentii a solicitat ridicarea excepției de neconstituționalitate a articolelor 7, 16 și 22 alin. (1) și (2) din Legea cu privire la mărimea, modul și termenele de achitare a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală nr. 1593-XV din 26 decembrie 2002 și pct.2 din Anexa nr. 2 la Legea menționată, art. 17 din Legea cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală nr. 1585-XIII din 27 februarie 1998 și art.4 alin.(3) din Legea fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală pe anul 2014, nr. 330 din 23 decembrie 2013.

6. Prin încheierea din 9 februarie 2016, instanța de judecată a admis demersul privind ridicarea excepției de neconstituționalitate și a transmis sesizarea Curții Supreme de Justiție. La 29 februarie 2016, Curtea Supremă de Justiție a restituit dosarul, în contextul pronunțării hotărârii Curții Constituționale nr.2 din 9 februarie 2016.

7. În cadrul ședinței de judecată din 27 aprilie 2016, avocata Liliana Arpentii a ridicat în mod repetat excepția de neconstituționalitate.

8. Prin încheierea din aceeași dată, instanța a dispus ridicarea excepției de neconstituționalitate și trimiterea sesizării la Curtea Constituțională pentru soluționare.

B. Legislația pertinentă

9. Prevederile relevante ale Constituției (republicată în M.O., 2016, nr.78, art.140) sunt următoarele:

Articolul 16

Egalitatea

„(1) Respectarea și ocrotirea persoanei constituie o îndatorire primordială a statului.

(2) Toți cetățenii Republicii Moldova sunt egali în fața legii și a autorităților publice, fără deosebire de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere sau de origine socială.”

Articolul 54

Restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți

„(1) În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.

(2) Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sânt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.

(3) Prevederile alineatului (2) nu admit restrângerea drepturilor proclamate în articolele 20-24.

(4) Restrângerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății.”

10. Prevederile relevante ale Legii nr.1585-XIII din 27 februarie 1998 cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală (M.O., 1998, nr. 38-39, art.280) sunt următoarele:

Articolul 17

Primele de asigurare obligatorie de asistență medicală

„(1) Prima de asigurare obligatorie de asistență medicală reprezintă o sumă fixă sau o contribuție procentuală la salariu și la alte recompense, pe care asiguratul este obligat să o plătească asiguratorului pentru preluarea riscului asigurat al persoanei, conform prevederilor legislației.

(2) Primele de asigurare obligatorie de asistență medicală se stabilesc ca contribuții financiare în mărimi suficiente pentru îndeplinirea Programului unic și desfășurarea activității asiguratorului.

(3) Mărimile primelor de asigurare în formă de sumă fixă și în formă de contribuție procentuală la salariu și la alte recompense se stabilesc anual în legea fondurilor asigurărilor obligatorii de asistență medicală.

(4) Mărirea primei de asigurare în formă de sumă fixă se calculează prin aplicarea primei de asigurare în formă de contribuție procentuală la salariul mediu anual, prognozat pentru anul respectiv în baza indicatorilor macroeconomici.

(5) Achitarea primelor pentru asigurarea obligatorie de asistență medicală a populației angajate se face din contul contribuțiilor angajatorului și angajatului.

(6) Participarea angajatului la achitarea primei se determină diferențiat, în funcție de mărirea salariului lui, și începe din momentul încheierii contractului de muncă.

(7) Mărirea, modul și termenele de achitare a primelor de asigurare se stabilesc prin lege.”

11. Prevederile relevante ale Legii nr. 1593-XV din 26 decembrie 2002 cu privire la mărirea, modul și termenele de achitare a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală (M.O., 2003, nr. 18-19, art.57) sunt următoarele:

„**Art.7.** – Primele de asigurare obligatorie de asistență medicală pentru categoriile de persoane prevăzute în anexa nr.2 se calculează în valoare absolută, conform art.17 alin.(4) din Legea cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală.”

[...]

„**Art.16.** – (1) Categoriile de plătitori prevăzute la anexa nr.2 achită primele de asigurare obligatorie de asistență medicală în mod individual.

(2) Unitățile responsabile de evidența categoriilor de plătitori de prime de asigurare obligatorie de asistență medicală, stabilite la anexa nr.2, prezintă listele plătitorilor de prime după modelul și în termenele stabilite în acordul încheiat cu Compania Națională de Asigurări în Medicină.”

[...]

„**Art.22.** – (1) Persoanele fizice incluse la începutul anului de gestiune în una din categoriile de plătitori prevăzute la anexa nr.2 vor achita integral o primă de asigurare obligatorie de asistență medicală în sumă fixă în termen de până la data de 31 martie a anului de gestiune.

(2) Prin legea fondurilor de asigurare obligatorie de asistență medicală se poate stabili o reducere a primei de asigurare obligatorie de asistență medicală în sumă fixă pentru unele categorii de plătitori prevăzute la anexa nr.2 în cazul în care aceștia vor achita prima de asigurare în termenul stabilit la alin.(1).

[...].”

Anexa nr.2

Categoriile de plătitori ai primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală în sumă fixă, care se asigură în mod individual:

„2. Notarii publici, executorii judecătorești și avocații neangajați, indiferent de forma juridică de organizare a activității, care au obținut licență în modul stabilit de lege.

[...].”

12. Prevederile relevante ale Legii fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală pe anul 2014 nr. 330 din 23 decembrie 2013 (M.O., 2014, nr.9-13, art.20) sunt următoarele:

„Art.4. – (1) Prima de asigurare obligatorie de asistență medicală în formă de contribuție procentuală la salariu și la alte recompense, calculată pentru categoriile de plătitori prevăzute în anexa nr.1 la Legea nr.1593-XV din 26 decembrie 2002 cu privire la mărirea, modul și termenele de achitare a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală, se stabilește la 8% (cîte 4% pentru fiecare categorie de plătitori).

(2) Prima de asigurare obligatorie de asistență medicală calculată în sumă fixă în valoare absolută pentru categoriile de plătitori prevăzute în anexa nr.2 la Legea nr.1593-XV din 26 decembrie 2002 se stabilește la 4056 de lei.

(3) Persoanele fizice prevăzute la pct.1 lit. b), c), d) și e), pct.3 și la pct.4 din anexa nr.2 la Legea nr.1593-XV din 26 decembrie 2002, care achită în termen de 3 luni de la data intrării în vigoare a prezentei legi prima de asigurare obligatorie de asistență medicală stabilită în sumă fixă, beneficiază de o reducere de 50% din suma stabilită la alin.(2) din prezentul articol.

[...].”

ÎN DREPT

A. Argumentele autorului excepției de neconstituționalitate

13. În motivarea excepției de neconstituționalitate, autorul susține că avocații sunt discriminați față de alte categorii de plătitori ai primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală în sumă fixă, care se asigură în mod individual și care la achitarea primei de asigurare obligatorie de asistență medicală beneficiază de o anumită reducere, și pot exercita concomitent și alte activități retribuite.

14. În viziunea autorului, legislatorul tratează în mod inegal avocații în raport cu alte persoane fizice. Autorul consideră că la achitarea primei de asigurare obligatorie de asistență medicală avocații trebuie să beneficieze de reducere, în condițiile stabilite pentru celelalte persoane fizice prevăzute la art.4 alin.(3) din Legii fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală pe anul 2014.

15. Potrivit autorului excepției, prevederile contestate încalcă articolele 4, 7, 8, 9,16, 19 și 54 din Constituție.

B. Aprecierea Curții

16. Examinând admisibilitatea sesizării privind excepția de neconstituționalitate, Curtea constată următoarele.

17. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor ține de competența Curții Constituționale.

18. Curtea constată că sesizarea privind excepția de neconstituționalitate, fiind ridicată de avocata Liliana Arpent, în dosarul civil nr.2-1064/2016, aflat pe rolul Judecătoria Buiucani, mun. Chișinău, este formulată de subiectul abilitat cu acest drept, în temeiul articolului 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituție, astfel cum a fost interpretat prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 9 februarie 2016.

19. Curtea reiterează că prerogativa de a soluționa excepțiile de neconstituționalitate, cu care a fost investită prin articolul 135 alin.(1) lit. g) din Constituție, presupune stabilirea corelației dintre normele legislative și textul Constituției, ținând cont de principiul supremației acesteia și de relevanța prevederilor contestate pentru soluționarea litigiului principal în instanțele de judecată.

20. Obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie unele prevederi din Legea cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală nr. 1585-XIII din 27 februarie 1998, Legea cu privire la mărimea, modul și termenii de achitare a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală nr. 1593-XV din 26 decembrie 2002 și Legea fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală pe anul 2014, nr. 330 din 23 decembrie 2013, care vizează condițiile, categoriile de plătitori, mărimea, modul și termenii de achitare a primei de asigurare obligatorie de asistență medicală, precum și anumite reduceri pentru unele categorii de plătitori.

21. Curtea reține că autorul excepției de neconstituționalitate a invocat pretinsa încălcare a articolelor 4, 7, 8, 9,16, 19 și 54 din Constituție.

22. Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea constată că obiectul sesizării este similar cu obiectul sesizărilor nr.11a/2016, nr.30g/2016 și nr.48g/2016, care au fost declarate inadmisibile prin deciziile nr.19 din 23 martie 2015 și nr.23 și nr. 28 din 29 aprilie 2015.

23. Prin urmare, Curtea menționează că, întrucât obiectul sesizării nr.54g/2016 este identic cu obiectul sesizărilor nr.11a/2016, nr.30g/2016 și nr.48g/2016 și nu au intervenit elemente noi, de natură să determine reconsiderarea jurisprudenței Curții, atât soluția, cât și considerentele expuse în deciziile nr.19 din 23 martie 2015 și nr.23 și nr.28 din 29 aprilie 2015 sunt valabile și în prezenta cauză.

Din aceste motive, în temeiul articolelor 26 alin.(1) și 31 din Legea cu privire la Curtea Constituțională, articolelor 61 alin.(1) și alin.(3), 64 din Codul jurisdicției constituționale și pct. 28 lit. d) din Regulamentul privind procedura de examinare a sesizărilor depuse la Curtea Constituțională, Curtea Constituțională

DECIDE:

1. *Se declară inadmisibilă* sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a prevederilor articolelor 7, 16 și 22 alin. (1) și (2) din Legea cu privire la mărimea, modul și termenele de achitare a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală nr. 1593 - XV din 26 decembrie 2002 și pct.2 din Anexa nr.2 la Legea menționată, art. 17 din Legea cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală nr. 1585-XIII din 27 februarie 1998 și art.4 alin.(3) din Legea fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală pe anul 2014 nr.330 din 23 decembrie 2013, ridicată de avocata Liliana Arpentî în dosarul nr.2-1064/2016, aflat pe rolul Judecătorei Buiucani, mun. Chișinău.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă nici unei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte

Alexandru TĂNASE

*Chișinău, 14 iunie 2016
DCC nr. 33
Dosarul nr. 54g/2016*